

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 470/2023
27.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат из ..., против туженог Дом здравља Панчево, чији је пуномоћник Александра Смилевски, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2814/22 од 06.10.2022. године, у седници одржаној 27.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2814/22 од 06.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 99/20 од 20.05.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је основни тужбени захтев тужиље и тужени је обавезан да тужиљи исплати по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада – топлог obroка и неисплаћених трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од фебруара 2017.године до јануара 2020.године новчане износе, у вредности и са каматом, као у њеном садржају. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 110.135,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2814/22 од 06.10.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, и одбијен, као неоснован, тужбени захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужени да јој по основу неисплаћених трошкова за исхрану у току рада – топлог obroка и регреса за коришћење годишњег одмора за период од фебруара 2017.године до јануара 2020.године исплати појединачне новчане износе, са законском затезном каматом као и захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 110.135,00 динара, а тужиља је обавезана да туженом накнади трошкове првостепеног парничног

поступка у износу од 57.340,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужила да туженом накнади трошкове поступка по жалби у износу од 44.910,00 динара. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован, захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију, истичући захтев за трошкове одговора на ревизију.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), па је нашао да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је запослена код туженог на неодређено време. Тужила је до 01.11.2018.године обављала послове медицинске сестре/техничара II у Служби за ..., са коефицијентом за обрачун плате 13,57, а од 01.11.2018.године је обављала послове медицинске сестре/техничара у ... са истим коефицијентом за обрачун плате. Тужени је здравствена установа у јавној својини основана у складу са одредбама члана 28 Закона о здравственој заштити. Зарада тужиле за обављени рад и време проведено на раду је у утуженом периоду била утврђена као производ основице за обрачун и исплату коју утврђује Влада РС и коефицијента, а на тако утврђену зараду у бруто износу додато је 0,4 % за сваку навршену годину радног стажа. Посебаним колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач РС, који је престао да важи 31.12.2014.године није било уговорено право запослених на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, као ни касније закљученим Посебним колективним уговором за здравствене установе, важећем у утуженом периоду. Тужени запосленима, па ни тужиле у утуженом периоду није организовао исхрану у току рада. Обрачун накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није исказиван у обрачуну зараде тужиле за утужени период, није појмовно именован, нити номинално обрачунат у односу на коефицијент тужиле или у односу на било који други параметар. Висина тражених накнада утврђена је на основу налаза и мишљења судског вештака економско – финансијске области, у две варијанте, према одредбама Општег колективног уговора („Службени гласник РС“, бр. 510/08, 104/08-анекс и 8/09-анекс II) и према одредбама Посебног колективног уговора за јавна и јавнокомунална предузећа Града Панчева („Службени гласник РС“, бр. 59/15).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. Закона о раду усвојио тужбени захтев налазећи да трошкови за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора нису исплаћени

тужиљи кроз висину цене рада и у оквиру коефицијента. Како Посебни колективни уговори донети у оквиру делатности туженог не садрже конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, тужиља може да потражује предметне накнаде у нето износу према параметрима из ранијег Општег колективног уговора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев налазећи да је тужиљи у периоду потраживања исплаћена накнада за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, јер јој је плата обрачунавана и исплаћивана према уговореном коефицијенту, у коме су у складу са чланом 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама садржане и предметне накнаде трошкова.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог Закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), као и Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019) у одредби члана 91, а Посебан Колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18) у одредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатка на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата, и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2), да основна плата припада запосленом кој ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...95/18), у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде; чланом 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6),

а према ставу 2. истог члана, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2. тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 44/01... 58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун исплата запослених из члана 1. ове Уредбе, које се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супротно наводима ревизије, примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорностим запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног Закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 1/2015 и 3/2018), Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр.106/18), као и Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/2019) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. цитираног Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis*, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце. Тај основ не постоји ни у општем акту. Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужилци не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка на основу члана 165. став 2. у вези чланова 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни суд је одбио захтев туженог за накнаду трошкова за одговор на ревизију, с обзиром да нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154.

став 1. ЗПП, због чега је у смислу одредбе члана 165. став 1. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**